

Poètiques i excuses de la censura

L'Espai d'Art Contemporani de Castelló (EACC) viu l'episodi més delirant des que es va inaugurar fa només cinc anys. La censura política imposada a una exposició sobre la violència s'ha barrejat amb les fortes tensions internes del PP i amb un boicot de la plantilla. De moment, un artista ja ha decidit retirar la seua obra.

Ni roda de premsa, ni inauguració oficial, ni catàleg, ni activitats paral·leles. Així, fregant la clandestinitat, s'està exhibint a l'Espai d'Art Contemporani de Castelló (EACC) l'exposició "Tenebres. Poètiques artístiques de la violència", una mostra que tracta el tema de la violència des de diversos punts de vista, temàtiques i tècniques i que s'ha convertit, de la nit al dia, en un focus permanent de polèmica. Artística i política.

El motiu –l'oficial– no és altre que la negativa de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana i de l'organisme Castelló Cultural (responsable de la gestió de l'EACC) a donar qualsevol tipus de promoció a l'exposició per considerar que "no és adequada". D'alguna manera, la Conselleria ha al·legat que el límit entre la denúncia de la violència i l'apologia de la violència no queda del tot clar en la mostra... Atesa l'actitud de l'administració, l'EACC ha suspès les conferències i actes que havien de complementar el contingut de l'exposició. Tots, excepte el cicle de pel·lícules, perquè ja s'havien abonat els drets de projecció.

La intromissió política, però, no només ha comportat la mutilació del projecte expositiu de "Tenebres", sinó que ha afectat també la mateixa integritat de la mostra. L'artista barceloní Francesc Torres (vegeu entrevista a la pàgina següent) ha decidit retirar la seua obra i almenys dos artistes més dels dotze que han col·laborat en la mostra han expressat la seua disconformitat amb l'actitud

del conseller de Cultura, Esteban

González Pons. "Estic supersorpresa. És increïble que creguen que els treballs són apologies a la violència, si és justament això el que analitzem i critiquem a través dels nostres projectes", escrivia en una carta a la direcció de l'EACC l'artista peruana Milagros de la Torre. Des de Berlín, l'alemany Dieter Appelt, un altre dels artistes participants, es lamentava en una altra carta: "Quina catàstrofe, quina dictadura de la cultura us obstaculitza? [...] "Ja s'han carregat el meu treball, l'han cremat?", ironitzava.

Contra tot i tots. Per impossible que parega, l'actitud de les institucions valencianes arriba precisament en un moment que la violència s'ha convertit en un dels assumptes que més preocupa l'art actual. De fet, en els darrers mesos s'han inaugurat en museus europeus diverses exposicions sobre la violència. El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), curiosament, prepara per al proper mes de maig una gran mostra al voltant de la guerra. Paral·lelament, i per a major inri, la mateixa setmana que començava l'exposició de l'EACC, a final de gener, s'inaugurava a València –en un museu gestionat per l'Ajuntament, del PP, i sota l'empara de la Universitat de València– la segona Biennal Martínez Guerricabeitia, dedicada precisament a la violència.

Tot aquest enrenou, d'alguna manera, ha acabat afectant el prestigi que l'EACC s'havia guanyat entre profes-

sionals i crítics d'art des que l'any 1999 va obrir les portes al públic. Propostes innovadores, arriscades i moltes vegades agosarades han fet de l'EACC un espai de trobada de les últimes tendències artístiques i una referència a escala estatal. Ara, però, el prestigi artístic ha deixat pas a les picabaralles polítiques. De fet, a ningú no se li escapa que la pressió política que el conseller de Cultura està exercint sobre l'EACC és fruit més aviat de les tenses relacions amb la subsecretària de Cultura, Consuelo Ciscar, que del malestar real causat pel contingut de l'exposició. Ciscar—de la corda de Zaplana, per tant, enfrontada amb González Pons, mà dreta de Camps—, va ser la mentora del museu i també l'encarregada de substituir l'anterior director, José Miguel García Cortés (que, per cert, va deixar la feina de Castelló per assumir la gestió d'un espai d'art contemporani a València que mai no s'ha concretat), per l'actual, Manuel García. Crític d'art i comissari de nombroses exposicions, el nomenament de García va causar

Imatges de l'obra que l'artista Francesc Torres ha retirat de l'exposició, dos tríptics sobre la primera guerra del Golf elaborats a partir de fotografies de la revista Newsweek.

“La tasca de cinc anys se n'ha anat en orris en una setmana”

Francesc Torres (Barcelona, 1948) ha estat un dels protagonistes principals d'aquest episodi de censura artística. Artista visual, multimèdia i experimental, Torres ha decidit retirar la seua obra (dos tríptics sobre la primera guerra del Golf elaborats a partir d'imatges manipulades de la revista *Newsweek*) de l'exposició “Tenebres. Poètiques artístiques de la violència” per considerar que l'actitud de la Conselleria de Cultura ha mutilat la seua llibertat d'expressió. A banda dels dos tríptics, Torres havia de participar de l'exposició a través d'una entrevista que s'havia de publicar a la revista del centre, *Papers*, i a través d'una conferència programada per al 20 de febrer. Per descomptat, res de tot això s'ha complert. Actualment, Francesc Torres es prepara per comissariar una exposició al CCCB, el proper mes de maig, precisament al voltant de la guerra.

—Què l'ha forçat a prendre la decisió de retirar les obres?

—Hi ha dues qüestions, una de caràcter estrictament professional i una altra de tipus ideològic. Professionalment, no té sentit que una institució que m'ha convidat a participar en una exposició i que té el deure de publicitar-la, decidixi suprimir qualsevol informació i promoció.

—La qüestió ideològica ha pesat més?

—És increïble que un polític clausuri una mostra per qüestions ideològiques. Sembla que el conseller ha posat com a excusa que l'exposició no feia referència a les víctimes d'ETA. Però què té a veure una cosa amb l'altra?

—Suposo que deu ser conscient que no només ha estat una qüestió ideològica la que ha provocat tot aquest enrenou.

—Si es refereix a l'enfrontament entre els partidaris de Camps i els de Zaplana, n'estic perfectament informat. Però independentment del que pugui estar passant de portes endins del PP, la meua posició hauria estat la mateixa. M'he retirat perquè em sembla senzillament inadmissible que hi hagi interferència política en una qüestió que té a veure amb l'art, que, justament per ser art, pot expressar el que a cadascú li sembli i com li sembli.

—Ha parlat amb altres artistes de l'exposició?

—No. Vaig pensar que era una cosa que cadascú havia de decidir a títol personal.

—S'havia vist implicat abans en un episodi semblant?

—Per desgràcia, no és el primer ni serà l'últim. Estem passant una època difícil.

—En l'àmbit artístic o polític?

—Bàsicament polític. Hi ha un partit que té una mena de visió patrimonialista del país i que tira pel dret cada vegada que li sembla convenient.

—Creu que aquesta polèmica acabarà afectant l'EACC?

—Sens dubte. La tasca de cinc anys se n'ha anat en orris en menys d'una setmana. Tot plegat és una llàstima perquè ha estat un espai que s'ha guanyat a pols la presència en el panorama de l'art contemporani.

R. M.

certa sorpresa entre els sectors artístics valencians per considerar que no era un expert en art contemporani. Així i tot, García ha fet un paper digne en els escassos quatre mesos que porta al capdavant de l'EACC. Però ha patit les conseqüències d'una inestabilitat extrema tant professionalment (té un contracte insòlit en qüestions de gestió de cultura de només sis mesos que s'acaba l'1 d'abril) com política. Ara per ara, segons denunciïn fonts properes a la direcció, la relació del museu amb l'organisme Castelló Cultural (que dirigeix Vicent Farnós, fill del qui fóra conseller de Sanitat de la Generalitat Valenciana, Joaquín Farnós) és nul·la.

També des de dins. Paral·lelament a tota aquesta polèmica, l'EACC està vivint una mena de boicot interior iniciat per quatre treballadors del museu (la plantilla consta de vuit). Segons les mateixes fonts, han estat dos tècnics, un d'ells Juan de Nieves, i dos secretàries (una d'elles, contractada el passat 9 de febrer) els qui han iniciat una recollida de signatures en contra de la gestió de García. De Nieves, per cert, podria ser en un futur un dels possibles substituïts del director actual. El malestar entre els treballadors de l'EACC, però, no s'acaba aquí. Fonts del museu asseguren que en els informes diaris que elabora l'empresa de seguretat Star, encarregada de la vigilància de l'EACC, s'han denunciat maltractaments verbals contra els vigilants pels tècnics que han iniciat el boicot.

Siga com siga, el més probable és que tot aquest episodi rocambolesc i denigrant per al museu no se solucione fins que passen les eleccions, quan se suposa que de la lluita entre Camps i Zaplana eixirà un guanyador definitiu que posarà fi a totes aquestes picabaralles. De moment, el programa d'exposicions de l'EACC quedarà en l'aire a partir del 28 de març, data de la clausura de l'exposició "Tenebres". Hi ha qui assegura que el conseller de Cultura vol imposar una mostra de la Fundació Miguel Ángel Blanco. La direcció del museu, però, ha confirmat que no en té cap notícia.

Rosanna Melià

Enric Morera

Candidat al Congrés per València

www.ev-ipv.net
www.bloc.ws

A Madrid Vota
fes-te sentir

BLOC-EV és l'única opció valenciana, nacionalista, ecologista i progressista que es presenta a aquestes eleccions. I ho fem amb un objectiu clar: **fer-nos sentir a Madrid i acabar amb la majoria absoluta del PP.**

perquè hem de fer sentir la nostra veu,
perquè som l'única garantia de futur,
perquè estem farts de callar i atorgar,
perquè a Madrid ens han d'escoltar,
perquè hem de fer valer el nostre pes,
perquè volem ser un poble respectat,
perquè volem diputats i diputades valencianistes

Acte Central de Campanya
diumenge 7 de març a les 11'30h.
Parc de l'Oest de la ciutat de València